

Foreign Experience in the Development of Non-Financial Reporting and Prospects for its Implementation in Ukrainian Accounting Practice

Vitalii Shkromyda¹, Taras Gnatiuk², Alina Hrubelias³

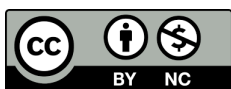
Abstract. The strengthening of the role of ESG factors in the global economy shifts the functional purpose of non-financial reporting, transforming it from a tool for formal information disclosure into a component of risk management, investment analysis, and strategic planning. In Ukraine, this process is controversial because, along with the gradual spread of non-financial disclosure practices, their fragmentation, declarativeness, and weak integration into accounting subsystems persist. This necessitates analyzing not so much the content of international standards as the institutional mechanisms that ensure their effectiveness across various economic models. The article is devoted to identifying the logic of operation of institutionally distinct models of non-financial reporting and to determining the possibilities of their adaptation to Ukrainian accounting practice. The research methodology combines institutional, systemic, and comparative approaches, using methods of structural-functional analysis, scientific abstraction, and formalization. The analytical basis is a comparison of the models of Switzerland, the UAE, Chile, Singapore, and Indonesia, within which the dominant institutional centers of influence, regulatory coordination mechanisms, and types of incentives for the disclosure of ESG information are identified. The results of the study show that the effectiveness of non-financial reporting is determined by the configuration of institutional incentives, and not by the level of its formal obligation. In environments where the interaction between market and regulatory mechanisms is established, the incorporation of ESG indicators into the accounting and management system is ensured. In contrast, administratively oriented models are characterized by the predominance of formal compliance over substantive analytics. The use of a matrix approach to evaluate models by level of incentives and degree of integration allowed authors to identify stable institutional patterns in their development. For Ukraine, an integration model for the formation of non-financial reporting is appropriate, combining market, regulatory, and financial instruments of influence. Such a model includes implementing the “Comply or Explain” principle, gradually expanding mandatory disclosure, integrating ESG indicators into the accounting system, and using the banking sector as an incentive mechanism through credit instruments. The scientific value of the study results lies in the shift in emphasis from the regulatory to the institutional dimension of non-financial reporting, which enables a deeper understanding of the processes of its implementation. The proposed approach can be used to develop a national model of ESG reporting, improve accounting practices, and increase the relevance of non-financial information for management and investment decisions.

Keywords: non-financial reporting, ESG disclosure, ESG factors, institutional models, accounting integration, comparative analysis, integration implementation model.

Received: 28 March 2026 | **Revised:** 6 May 2026 | **Accepted:** 7 May 2026 | **Published:** 30 May 2026

Suggested Citation

Shkromyda, V., Gnatiuk, T., & Hrubelias, A. (2026). Foreign Experience in the Development of Non-Financial Reporting and Prospects for its Implementation in Ukrainian Accounting Practice. *Oblik i finansi*, 2(112), 112-122. [https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-2\(112\)-112-122](https://doi.org/10.33146/2518-1181-2026-2(112)-112-122)

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© The Author(s) 2026

¹ Vitalii Shkromyda, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ukraine.

ORCID 0000-0003-1826-8243

E-mail: vitalii.shkromyda@cnu.edu.ua (Corresponding author)

² Taras Gnatiuk, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ukraine.

ORCID 0000-0002-7984-987X

³ Alina Hrubelias, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ukraine.

ORCID 0009-0005-7115-3383

Зарубіжний досвід формування нефінансової звітності та перспективи його впровадження в облікову практику України

Віталій Шкроміда¹, Тарас Гнатюк¹, Аліна Грубеляс¹

¹ Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна

Анотація. Посилення ролі ESG-факторів у глобальній економіці змінює функціональне призначення нефінансової звітності, трансформуючи її з інструменту формального розкриття інформації у складову системи управління ризиками, інвестиційного аналізу та стратегічного планування. В Україні цей процес має суперечливий характер, адже поряд із поступовим поширенням практик нефінансового розкриття зберігається їх фрагментарність, декларативність та слабка інтегрованість у підсистеми бухгалтерського обліку. Це зумовлює необхідність аналізу не стільки змісту міжнародних стандартів, скільки інституційних механізмів, що забезпечують їх дієвість у різних економічних моделях. Стаття присвячена виявленню логіки функціонування інституційно відмінних моделей нефінансової звітності та визначення можливостей їх адаптації до національної облікової практики. Методологія дослідження базується на поєднанні інституційного, системного та компаративного підходів із застосуванням методів структурно-функціонального аналізу, наукової абстракції та формалізації. Аналітичну основу становить порівняння моделей Швейцарії, ОАЕ, Чилі, Сінгапуру та Індонезії, у межах якого ідентифіковано домінуючі інституційні центри впливу, механізми регуляторної координації та типи стимулів до розкриття ESG-інформації. Результати дослідження свідчать, що ефективність нефінансової звітності детермінується конфігурацією інституційних стимулів, а не рівнем її формальної обов'язковості. У середовищах, де формується взаємодія ринкових і регуляторних механізмів, забезпечується інкорпорація ESG-показників у систему обліку та управління, тоді як адміністративно орієнтовані моделі характеризуються переважанням формального комплаєнсу над змістовною аналітикою. Використання матричного підходу до оцінювання моделей за рівнем стимулів і ступенем інтеграції дозволило виявити стійкі інституційні закономірності їх розвитку. Для України обґрунтовано доцільність формування інтеграційної моделі нефінансової звітності, що передбачає поєднання ринкових, регуляторних та фінансових інструментів впливу. Така модель включає імплементацію принципу «Comply or Explain», поетапне розширення обов'язковості розкриття, інтеграцію ESG-показників у систему бухгалтерського обліку та використання банківського сектору як механізму стимулювання через кредитні інструменти. Цінність отриманих результатів полягає у зміщенні акценту з нормативного до інституційного виміру нефінансової звітності, що дозволяє глибше інтерпретувати процеси її впровадження. Запропонований підхід може бути використаний при розробленні національної моделі ESG-звітності, удосконаленні облікових практик та підвищенні релевантності нефінансової інформації для прийняття управлінських і інвестиційних рішень.

Ключові слова: нефінансова звітність, ESG-розкриття, ESG-фактори, інституційні моделі, інтеграція обліку, порівняльний аналіз, інтеграційна модель впровадження.

Постановка проблеми. Фрагментарність впровадження нефінансової звітності в Україні, поєднана з домінуванням формалізованого підходу до розкриття ESG-інформації, зумовлює недостатній рівень її аналітичної цінності й обмежену інтеграцію в систему бухгалтерського обліку та управління підприємствами. Існуючі підходи до імплементації міжнародних стандартів нефінансової звітності не забезпечують належного ефекту внаслідок ігнорування інституційних умов їх функціонування, зокрема специфіки взаємодії між державним регулюванням, фінансовими ринками та банківським сектором.

Актуальною проблемою є відсутність системного науково-методичного підґрунтя формування ефективних моделей нефінансової звітності, які б враховували інституційні особливості національної економіки та забезпечували узгодженість між рівнем нормативного регулювання, ринковими стимулами і механізмами фінансового впливу. Недостатня розробленість підходів до оцінювання ефективності таких моделей, а також відсутність уніфікованих

критеріїв порівняння, обмежують можливості обґрунтованого вибору релевантної моделі для адаптації в Україні.

Відтак важливим науковим завданням є виявлення та систематизація інституційних детермінант функціонування нефінансової звітності, порівняльний аналіз різних моделей її впровадження, а також формування інтеграційної моделі, що поєднує регуляторні, ринкові та фінансові механізми стимулювання розкриття ESG-інформації з урахуванням національного інституційного середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика нефінансової звітності та ESG-розкриття активно досліджується у контексті сталого розвитку, корпоративного управління та обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємств. Значна увага приділяється питанням формування та розкриття нефінансової інформації, її ролі у забезпеченні прозорості діяльності компаній, а також впливу ESG-показників на інвестиційну привабливість та результати діяльності підприємств.

Значний внесок у розвиток досліджень у сфері ESG та нефінансової звітності зробили такі зарубіжні науковці, як Д. Кім, В. Ян (*J. Kim, W. Yang*) [1], М.С. Хамісу, Р.А. Палурі (*M.S. Khamisu, R. Paluri*) [2], Б. Букетті, Ф.Р. Ардуїно, С. Пурдічіці (*B. Buchetti, F.R. Arduino, S. Perdicizzi*) [3], А. Цанг, Т. Фрост, Х. Цао (*A. Tsang, T. Frost, H. Cao*) [4], Ш. Сундарасен, Б. Жижнарська-Дворчак, Н.А. Махмуд (*S. Sundarasan, B. Zyznarska-Dworczak, N.A. Mahmood*) [5], Л. Ву, Х. Сані, Л. Чен (*L. Wu, H. Sun, L. Chen*) [6], Р. Крастева-Христова, Д. Папрадановаї, В. Вечев (*R. Krasteva-Hristova, D. Papradanova, V. Vechev*) [7] та інші, які досліджували питання ESG-розкриття, фактори впливу на його якість, корпоративне управління та взаємозв'язок нефінансової інформації з фінансовими результатами діяльності підприємств.

У вітчизняній науковій літературі дослідження у сфері нефінансової звітності здійснюють такі науковці, як В.О. Ганусич, В. Шімон [8], Ю. Стельчук, В. Лавренюк, В. Ковбаса [9], О.С. Федорова [10] та інші, які розглядають питання адаптації міжнародних підходів до національних умов, проблематику трансформації системи бухгалтерського обліку та розвитку звітності зі сталого розвитку.

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, залишаються недостатньо розробленими питання інтеграції ESG-інформації в систему бухгалтерського обліку та формування її обліково-аналітичного забезпечення, що зумовлює необхідність подальших досліджень у даному напрямі.

Метою статті є вивчення інституційних моделей нефінансової звітності у міжнародній практиці, проведення їх порівняльного аналізу з урахуванням особливостей формування ESG-інформації, механізмів регулювання та стимулів до розкриття, а також обґрунтування напрямів адаптації найбільш ефективних підходів до умов функціонування облікової системи України задля підвищення якості, порівнюваності та практичної значущості нефінансової звітності.

Методологія дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, що забезпечують комплексний аналіз інституційних моделей нефінансової звітності та обґрунтування напрямів їх адаптації до умов України. У процесі дослідження використано методи теоретичного узагальнення та систематизації для розкриття сутності нефінансової звітності та ESG-інформації, а також визначення її ролі у сучасних економічних системах. Метод порівняльного аналізу застосовано для дослідження інституційних моделей нефінансової звітності в різних країнах (Швейцарія, ОАЕ, Чилі, Сінгапур, Індонезія) та виявлення їх ключових відмінностей за критеріями регуляторного впливу, рівнем інтеграції з обліком і характером стимулів до розкриття інформації. Метод класифікації використано для групування моделей нефінансової звітності за домінуючими інституційними центрами, що дозволило виділити державоцентричні, ринкові,

банкоцентричні та змішані підходи. Застосування методу узагальнення дало змогу сформуванню системи критеріїв оцінювання ефективності моделей, зокрема якість ESG-даних, їх порівнюваність, гнучкість регулювання, вартість впровадження та рівень інтеграції з обліковою системою. Для кількісної інтерпретації отриманих результатів використано метод бального оцінювання, що забезпечив трансформацію якісних характеристик у формалізовані показники та дозволив здійснити зіставлення досліджуваних країн у межах єдиної шкали. На основі цього застосовано метод графічного моделювання, зокрема побудовано матрицю позиціонування моделей нефінансової звітності за рівнем стимулів і ступенем інтеграції, що дало змогу візуалізувати їх інституційні особливості. Метод абстрагування та логічного узагальнення використано для формування інтеграційної моделі впровадження нефінансової звітності в облікову практику України, яка ґрунтується на поєднанні ринкових, регуляторних та фінансових механізмів впливу.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, міжнародні стандарти та рекомендації у сфері ESG-звітності, а також нормативно-правові документи та аналітичні матеріали, що регулюють практику розкриття нефінансової інформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Епізодичність впровадження нефінансової звітності в Україні та домінування формального підходу до розкриття ESG-інформації актуалізують потребу не стільки у запозиченні окремих міжнародних стандартів [11; 12; 13], скільки у глибшому осмисленні інституційних механізмів, що забезпечують їх реальне функціонування у різних країнах [15]. У цьому контексті особливої уваги потребує аналіз не традиційних, широко досліджених європейських моделей, а радше альтернативних практик, сформованих у країнах із різними економічними архітектурами та джерелами регуляторного впливу. Саме такі юрисдикції дозволяють виявити приховані закономірності взаємодії між нефінансовою звітністю, фінансовими ринками та державною політикою. З огляду на це, подальший виклад матеріалу спрямований на системний аналіз моделей Швейцарії, ОАЕ, Чилі, Сінгапуру та Індонезії, що репрезентують відмінні підходи до формування нефінансової звітності та створюють аналітичне підґрунтя для обґрунтування можливостей їх адаптації в облікову практику України [14; 15].

Переосмислення ролі нефінансової звітності у сучасних економічних системах потребує відходу від універсалізованих підходів до її формування та переходу до аналізу конкретних інституційних конфігурацій, у межах яких ця звітність виникає, функціонує та трансформується. Як свідчать узагальнені результати, наведені у табл. 1, у кожній із досліджуваних країн домінує окремий інституційний центр, який визначає логіку формування нефінансової звітності та механізми її впровадження.

Таблиця 1. Порівняльний аналіз інституційно-функціональних моделей нефінансової звітності окремих країн

Країна	Домінуючий інституційний центр	Основний механізм впливу	Ступінь обов'язковості	Рівень інтеграції з обліком	Унікальна риса
Швейцарія	Держава + ринок капіталу	Обов'язкове розкриття + ринковий тиск	Високий	Високий	Синергія регуляції та ринку
ОАЕ	Держава	Централізовані вимоги	Високий	Низький	Державоцентрична модель
Чилі	Фінансовий регулятор	Обов'язковість для публічних компаній	Середній	Середній	Інвестор-орієнтований підхід
Сінгапур	Фондова біржа	«Comply or Explain»	Середній	Середній	Ринкова дисципліна
Індонезія	Банківська система	ESG через кредитування	Високий (опосередкований)	Низький	Банкоцентрична модель

Джерело: узагальнено авторами на основі [11; 13; 22-31].

Як бачимо, відмінності між країнами полягають не лише у рівні нормативного регулювання, але й в природі інституційного впливу. Зокрема у Швейцарії нефінансова звітність формується в умовах поєднання регуляторного та ринкового тиску, що створює передумови для її глибокої інтеграції у систему бухгалтерського обліку та перетворення на інструмент стратегічного управління [23; 24]. На противагу цьому, в ОАЕ домінує централізований підхід, за якого нефінансова звітність виступає елементом державної політики, що забезпечує швидкість впровадження, але не гарантує її аналітичної глибини.

Суттєво відрізняється модель Сінгапуру, де використання принципу «Comply or Explain» трансформує нефінансову звітність із формального обов'язку у механізм ринкової дисципліни [26]. У цьому випадку компанії змушені розкривати інформацію або обґрунтовувати її відсутність, що створює непрямий, але ефективний стимул до підвищення прозорості. Натомість чилійська модель демонструє інвестор-орієнтований підхід, у межах якого нефінансова звітність функціонує як

інструмент зниження інформаційної асиметрії на фінансових ринках. Особливе місце посідає Індонезія, де нефінансова звітність інтегрується у банківську систему через механізми кредитування. Це означає, що ESG-показники набувають не декларативного, а прикладного значення, безпосередньо впливаючи на доступ підприємств до фінансових ресурсів [28].

З метою формалізації та подальшого узагальнення отриманих результатів доцільно перейти від якісного порівняння до кількісної інтерпретації ефективності моделей нефінансової звітності. Це дозволяє структурувати різноманітні характеристики досліджуваних країн та забезпечити їх зіставність за єдиною системою критеріїв. У межах даного дослідження використано узагальнену систему показників, що відображає ключові параметри функціонування нефінансової звітності, зокрема якість ESG-даних, рівень їх порівнюваності, вартість впровадження, гнучкість регулювання, ступінь інтеграції з обліковою системою, а також характер домінуючих стимулів і швидкість впровадження. Поглиблена оцінка ефективності зазначених моделей представлена у табл. 2.

Таблиця 2. Порівняльна оцінка ефективності моделей нефінансової звітності

Критерій	Швейцарія	ОАЕ	Чилі	Сінгапур	Індонезія	Україна
Якість ESG-даних	Дуже висока	Середня	Середня	Висока	Середня	Низька
Порівнюваність	Висока	Низька	Середня	Висока	Низька	Дуже низька
Вартість впровадження	Висока	Висока	Помірна	Помірна	Низька	Низька
Гнучкість	Середня	Низька	Середня	Висока	Низька	Висока
Інтеграція з обліком	Висока	Низька	Середня	Середня	Низька	Дуже низька
Основний стимул	Інвестори	Держава	Інвестори	Ринок	Кредити	Відсутній
Швидкість впровадження	Середня	Висока	Середня	Середня	Висока	Низька
Довгострокова ефективність	Дуже висока	Середня	Висока	Висока	Середня	Низька

Джерело: узагальнено авторами на основі [12; 14-99; 22-24; 26-27; 29-31].

Аналіз наведених даних дозволяє зробити принципово важливий висновок про те, що ефективність нефінансової звітності визначається не рівнем її нормативної обов'язковості, а характером стимулів, які спонукають підприємства до її формування [15; 16]. У країнах, де домінують економічні стимули, зокрема у Швейцарії та Сінгапурі, забезпечується висока якість та порівнюваність ESG-даних, а також їх інтеграція у систему управління підприємством. Натомість у моделях із переважно адміністративним впливом (наприклад ОАЕ), спостерігається розрив між формальним розкриттям інформації та її практичним використанням [14]. Водночас індонезійська модель демонструє альтернативний підхід, у межах якого нефінансова звітність стає інструментом фінансового доступу, що забезпечує швидке впровадження ESG-практик, але не супроводжується їх повною інтеграцією у бухгалтерський облік. Натомість чилійський досвід підтверджує ефективність поетапного запровадження вимог до розкриття інформації через фінансовий сектор.

З огляду на вище представлене, очевидно, що для України, яка характеризується низьким рівнем інтеграції нефінансових показників у систему обліку та відсутністю чітко сформованих стимулів до їх розкриття, імплементація будь-якої з розглянутих моделей у чистому вигляді є недоцільною. Натомість доцільним є формування адаптивної моделі, що поєднує найбільш ефективні елементи різних підходів.

Наприклад, використання швейцарського досвіду дозволить забезпечити інтеграцію нефінансових

показників у бухгалтерський облік, сінгапурський підхід сприятиме формуванню ринкових стимулів до розкриття інформації, а індонезійська модель – інтеграції ESG-критеріїв у фінансові інструменти. Водночас чилійський досвід може бути використаний для поступового розширення обов'язковості нефінансової звітності.

Важливо зазначити, що порівняльний аналіз, представлений у табл. 2, має якісний характер і потребує подальшої формалізації для забезпечення можливості більш точної інтерпретації отриманих результатів. У цьому контексті доцільним є використання узагальненої шкали оцінювання параметрів моделей нефінансової звітності, яка дозволяє трансформувати описові характеристики у кількісно інтерпретовані показники. Такий підхід забезпечує уніфікацію критеріїв оцінювання та створює передумови для побудови аналітичних моделей, що відображають взаємозв'язки між ключовими інституційними змінними.

Застосування бальної шкали дає змогу не лише систематизувати отримані результати, але й виявити закономірності, які залишаються прихованими при виключно вербальному аналізі. Зокрема перехід від якісного опису до формалізованих оцінок дозволяє зіставити країни за двома ключовими вимірами: рівнем стимулів до розкриття нефінансової інформації та ступенем її інтеграції у систему обліку та управління [15; 19; 21; 20]. Відповідна шкала оцінювання (табл. 3) слугує методичною основою для подальшої візуалізації результатів дослідження.

Таблиця 3. Шкала оцінювання параметрів моделей нефінансової звітності

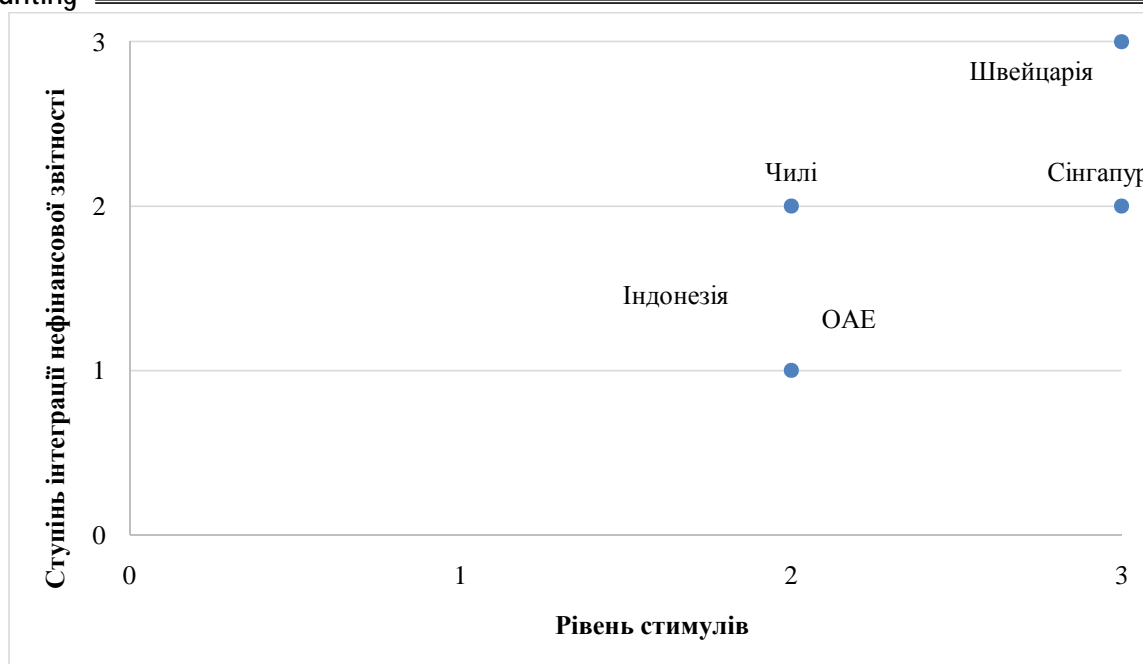
Бальна оцінка	Рівень	Інтерпретація
1	Низький	Обмежена інтеграція нефінансових показників, відсутність системних стимулів до розкриття
2	Середній	Часткова інтеграція, наявність окремих стимулів та елементів регулювання
3	Високий	Системна інтеграція нефінансової звітності, наявність комплексних стимулів (ринкових або інституційних)

Джерело: авторська розробка на основі даних табл. 1 та 2.

Використання даної шкали забезпечує можливість узгодженого позиціонування досліджуваних країн у єдиному аналітичному просторі та переходу до візуальної інтерпретації результатів. З цією метою побудовано матрицю (рис. 1) позиціонування моделей нефінансової звітності, яка відображає взаємозв'язок між рівнем стимулів (горизонтальна вісь) та ступенем інтеграції нефінансової звітності у систему обліку (вертикальна вісь).

Інтерпретація матриці вказує на те, що розподіл країн у двовимірному просторі не є випадковим, а

відображає фундаментальні інституційні відмінності між моделями нефінансової звітності. Зокрема, Швейцарія та Сінгапур займають позиції у зоні високих значень обох параметрів, що свідчить про наявність збалансованого поєднання ринкових стимулів та глибокої інтеграції ESG-практик у систему управління та обліку. У цих юрисдикціях нефінансова звітність виконує не лише функцію розкриття інформації, але й виступає інструментом підвищення інвестиційної привабливості та стратегічного планування.

Рис. 1. Матриця позиціонування моделей нефінансової звітності за рівнем стимулів та ступенем інтеграції

Джерело: розроблено авторами на основі [11-13; 15; 19; 23; 27-29].

Натомість модель ОАЕ характеризується високим рівнем регуляторного впливу при відносно обмеженій інтеграції нефінансової звітності у практику бухгалтерського обліку. Це свідчить про домінування адміністративного підходу, за якого формальне виконання вимог не завжди супроводжується їх глибоким змістовним наповненням. Індонезія та Чилі займають проміжні позиції, що відображає перехідний характер їх інституційних моделей: у першому випадку ключову роль відіграє банківський сектор як канал впливу, у другому випадку відбувається поступове посилення регуляторних вимог з боку фінансових органів.

Таким чином, побудована матриця дозволяє не лише візуалізувати результати порівняльного аналізу, але й виявити системні закономірності функціонування нефінансової звітності в різних інституційних середовищах. Отримані результати формують аналітичне підґрунтя для подальшого обґрунтування можливостей адаптації міжнародного досвіду до умов України, з урахуванням необхідності поєднання ринкових стимулів, регуляторного впливу та інституційних механізмів інтеграції нефінансової інформації у систему обліку.

Узагальнюючи результати проведеного порівняльного аналізу, перейдемо від інтерпретації

інституційних моделей нефінансової звітності до формування узагальненої інтеграційної моделі її впровадження в облікову практику України. Запропонована модель ґрунтується на концепції поєднання різних типів стимулів (ринкових, регуляторних та фінансових) і передбачає використання найефективніших елементів зарубіжного досвіду, адаптованих до національних інституційних умов.

Ключовою ідеєю інтеграційного підходу є формування багаторівневої системи впливу на суб'єкти господарювання, у межах якої нефінансова звітність перестає бути виключно формальним інструментом розкриття інформації та трансформується у складову системи управління, оцінювання ризиків і прийняття інвестиційних рішень [11-13; 16]. Реалізація такої моделі передбачає узгоджену взаємодію держави як регулятора, фінансового ринку як джерела інвестиційного тиску та банківського сектору як каналу трансляції ESG-вимог у реальний сектор економіки [20; 21].

Узагальнена структура запропонованої моделі, її джерела формування та механізми практичної імплементації в Україні, наведені в табл. 4.

Таблиця 4. Інтеграційна модель впровадження нефінансової звітності в облікову практику України

Елемент моделі	Зарубіжне джерело	Інструмент впливу	Механізм реалізації в Україні	Очікуваний ефект
Ринкові стимули	Сінгапур	Принцип «Comply or Explain»	Вимога розкриття ESG-інформації або обґрунтування її відсутності для публічних компаній	Підвищення прозорості та добровільної дисципліни
Регуляторне розкриття	Чилі	Вимоги фінансового регулятора	Поетапне розширення обов'язковості нефінансової звітності для підприємств різних категорій	Зниження інформаційної асиметрії
Інтеграція з обліком	Швейцарія	Поєднання державного та ринкового впливу	Включення ESG-показників до системи фінансового та управлінського обліку	Підвищення аналітичної цінності звітності
Фінансові стимули	Індонезія	Банківське регулювання	Врахування ESG-рейтингу при оцінці кредитоспроможності підприємств	Доступ до фінансування як стимул розкриття
Державна політика	ОАЕ	Централізовані ESG-вимоги	Впровадження національних ESG-стратегій та стандартів	Уніфікація підходів до звітності
Інституційна координація	Комбінована модель	Взаємодія держави, ринку та фінансового сектору	Створення міжінституційної системи (регулятор + біржа + банки)	Системність впровадження ESG
Стандартизація звітності	Міжнародні підходи (GRI, ESRS, ISSB)	Уніфіковані стандарти розкриття	Гармонізація національних вимог із міжнародними стандартами	Порівнюваність та сумісність даних
Етапність впровадження	Чилі + Сінгапур	Поступове регулювання	Впровадження нефінансової звітності за галузями та розміром підприємств	Зниження адаптаційних витрат бізнесу
Цифровізація та контроль	Сучасні практики	Електронна звітність	Впровадження цифрових платформ збору та перевірки ESG-даних	Підвищення якості та контролю даних

Джерело: розроблено авторами.

Аналіз представленої моделі дозволяє констатувати, що її реалізація передбачає поетапне впровадження нефінансової звітності із одночасним формуванням системи економічних стимулів до її розкриття. Зокрема, використання принципу «Comply or Explain» сприятиме підвищенню прозорості діяльності підприємств, тоді як поступове розширення обов'язковості звітності забезпечить нормативне закріплення відповідних вимог. Інтеграція ESG-показників у систему бухгалтерського обліку дозволить підвищити аналітичну цінність фінансової інформації, а залучення банківського сектору створить додаткові стимули через механізми доступу до фінансових ресурсів.

Важливою складовою запропонованого підходу є його гнучкість та адаптивність, що дає змогу враховувати специфіку українського інституційного

середовища, зокрема недостатній рівень розвитку ринку капіталу, обмеженість практики ESG-розкриття та низький рівень інтеграції нефінансової інформації у систему обліку. Водночас поєднання різних інституційних механізмів створює передумови для поступового переходу до більш зрілої моделі нефінансової звітності, орієнтованої на міжнародні стандарти та потреби зацікавлених користувачів.

Таким чином, запропонована інтеграційна модель дозволяє забезпечити системний підхід до впровадження нефінансової звітності в Україні, поєднуючи регуляторні, ринкові та фінансові важелі впливу, що в сукупності сприяє підвищенню якості ESG-інформації, її порівнюваності і практичної значущості для прийняття управлінських та інвестиційних рішень.

Висновки. У результаті проведеного дослідження узагальнено зарубіжні підходи до формування нефінансової звітності та визначено ключові інституційні чинники, що впливають на її ефективність у різних економічних моделях. Встановлено, що нефінансова звітність у сучасних умовах формується під впливом різних інституційних центрів (держави, ринку капіталу та фінансових регуляторів), що зумовлює відмінності у механізмах її впровадження, рівні обов'язковості та ступені інтеграції в систему обліку.

Доведено, що найбільш ефективними є моделі, у яких поєднуються ринкові та регуляторні стимули, що забезпечує високу якість, порівнюваність та практичну значущість нефінансової інформації. У цьому контексті виявлено, що формальна обов'язковість звітності не є визначальним фактором її ефективності, тоді як ключову роль відіграє система стимулів, що спонукає підприємства до розкриття достовірної ESG-інформації та її інтеграції у процеси управління.

На основі порівняльного аналізу моделей Швейцарії, ОАЕ, Чилі, Сінгапуру та Індонезії ідентифіковано їхні інституційні особливості та визначено переваги й обмеження кожного підходу. Зокрема встановлено, що швейцарська та сінгапурська моделі характеризуються високим рівнем інтеграції нефінансової звітності у систему обліку та управління, тоді як адміністративно-централізовані моделі забезпечують швидке впровадження, однак поступаються за глибиною використання отриманої інформації.

Узагальнення результатів дослідження дозволило обґрунтувати необхідність формування адаптивної інтеграційної моделі впровадження нефінансової звітності в Україні, яка поєднує елементи ринкових, регуляторних та фінансових стимулів. Запропонована модель передбачає поступове розширення обов'язковості нефінансової звітності, інтеграцію ESG-показників у систему бухгалтерського обліку, використання принципу «Comply or Explain» та

залучення банківського сектору як інструменту непрямого впливу на підприємства через механізми кредитування.

Додатково обґрунтовано доцільність використання матричного підходу до оцінювання моделей нефінансової звітності за двома ключовими параметрами – рівнем стимулів та ступенем інтеграції в систему обліку. Це дозволило здійснити узгоджене позиціонування досліджуваних країн у єдиному аналітичному просторі і виявити закономірності функціонування нефінансової звітності в різних інституційних середовищах.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленням методичного інструментарію оцінювання ефективності нефінансової звітності, зокрема шляхом розроблення кількісних індикаторів інтеграції ESG-показників у систему бухгалтерського обліку та управління. Актуальним напрямом є також емпірична перевірка запропонованої інтеграційної моделі на рівні окремих галузей та підприємств України, дослідження впливу нефінансової звітності на інвестиційну привабливість суб'єктів господарювання. Окремої уваги потребує вивчення взаємодії між регуляторною політикою та корпоративним управлінням у процесі подальшого розвитку нефінансової звітності в умовах трансформації національної економіки.

Декларація про конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність потенційного конфлікту інтересів щодо дослідження, авторства та/або публікації цієї статті.

Таксономія внесків авторів

Віталій Шкроміда: концептуалізація, методологія, формальний аналіз, дослідження, написання – початковий проєкт; **Тарас Гнатюк:** концептуалізація, методологія, курація даних, написання – рецензування та редагування; **Аліна Грубеляс:** написання – рецензування та редагування, візуалізація.

4 Список використаних джерел

- Kim J., Yang W. Environmental, Social, and Governance (ESG) Research: A Systematic Review of Recent Trends (2020–2024). *Sustainable Development*. 2025. Vol. 34, Iss. 2. pp. 1872–1900. <https://doi.org/10.1002/sd.70370>
- Khamisu M. S., Paluri R. A. Emerging trends of environmental social and governance (ESG) disclosure research. *Cleaner Production Letters*. 2024. Vol. 7. 100079. <https://doi.org/10.1016/j.cpl.2024.100079>
- Buchetti B., Arduino F. R., Perdichizzi S. A literature review on corporate governance and ESG research: Emerging trends and future directions. *International Review of Financial Analysis*. 2025. Vol. 97. 103759. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2024.103759>
- Tsang A., Frost T., Cao H. Environmental, social, and governance (ESG) disclosure: A literature review. *The British Accounting Review*. 2023. Vol. 55, Iss. 1. 101149. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2022.101149>
- Sundarasan S., Zyznarska-Dworczak B., Mahmood N. A. Understanding ESG reporting drivers: governance mechanisms, firm attributes, and regulatory roles. *Cogent Business & Management*. 2026. Vol. 13, Iss. 1. 2622212. <https://doi.org/10.1080/23311975.2026.2622212>
- Wu L., Sun H., Chen L. The Impact of ESG Information Disclosure on Corporate Environmental Performance: Evidence from China's Shanghai and Shenzhen A-Share Listed Companies. *Sustainability*. 2025. Vol. 17, Iss. 23. 10583. <https://doi.org/10.3390/su172310583>

7. Krasteva-Hristova R., Papradanova D., Vechev V. Mapping the landscape of sustainability reporting: A bibliometric analysis across ESG, circular economy, and integrated reporting with sectoral perspectives. *Journal of Risk and Financial Management*. 2025. Vol. 18, Iss. 8. 416. <https://doi.org/10.3390/jrfm18080416>
8. Ганусич В., Шімон В. Стратегія запровадження обліку і звітності зі сталого розвитку в Україні. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 10. С. 28–34. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-4>
9. Стрільчук Ю., Лавренюк В., Ковбаса, В. Трансформація системи фінансового обліку та звітності в українських банках на засадах сталого розвитку. *Збірник наукових праць «Наукові нотатки»*. 2025. № 41 (4). С. 340–351. http://doi.org/10.33111/vz_kneu.41.25.04.23.161.167
10. Федорова О. С. Актуальні тенденції наукових досліджень щодо формування звітності зі сталого розвитку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2025. № 3(113). С. 53–64. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-3\(113\)-53-64](https://doi.org/10.26642/ema-2025-3(113)-53-64)
11. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>
12. IFRS – IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/>
13. OECD guidelines for multinational enterprises on responsible business conduct. URL: <https://www.oecd.org/investment/mne/>
14. Christensen H. B., Hail L., Leuz C. Mandatory CSR and sustainability reporting: Economic analysis and literature review. *Review of Accounting Studies*. 2021. Vol. 26. pp. 1176–1248. <https://doi.org/10.1007/s11142-021-09609-5>
15. Krueger P., Sautner Z., Tang D. Y., Zhong R. The effects of mandatory ESG disclosure around the world. *Journal of Accounting Research*. 2024. Vol. 62, Iss. 5. pp. 1795–1847. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3832745>
16. Global Reporting Initiative. *GRI Standards, 2021*. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/>
17. *OECD business and finance outlook 2022: Sustainable and resilient finance*. URL: <https://www.oecd.org/finance/oecd-business-and-finance-outlook/>
18. IFRS – IFRS S2 Climate-related Disclosures. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/>
19. Frankel R., Kothari S. P., Raghunandan A. The economics of ESG disclosure regulation. *Review of Accounting Studies*. 2025. Vol. 3. pp. 3218–3253. <https://doi.org/10.1007/s11142-025-09900-9>
20. Huang J., Wang D. D., Wang Y. Textual Attributes of Corporate Sustainability Reports and ESG Ratings. *Sustainability*. 2024. Vol. 16, Iss. 21. 9270. <https://doi.org/10.3390/su16219270>
21. Binh N. T. T., Lee H.-C. Unveiling the Impacts of Corporate ESG Disclosure. *Sustainability*. 2024. Vol. 16, Iss. 6. 2459. <https://doi.org/10.3390/su16062459>
22. Islami S. The Global State of Mandatory ESG Disclosures. URL: <https://www.presgo.com/articles/global-mandatory-esg-disclosures/>
23. PwC. Sustainability reporting among Swiss-listed entities: 2025 market insights. URL: <https://www.pwc.ch/en/insights/sustainability/sustainability-reporting-insights-among-swiss-entities-2025.html>
24. Kusche N., Tooker E. Illustration of the new non-financial reporting requirements for Swiss companies. Deloitte, 2023. URL: <https://www.deloitte.com/ch/en/services/audit-assurance/research/illustration-of-the-new-non-financial-reporting-requirements-for-swiss-companies.html>
25. Nikitine A., Hösli A., Spichiger C. Switzerland: Efficiently navigating the complex ESG regulatory landscape in uncertain times. 2025. URL: <https://www.iflr.com/article/2e1961matie3r71vxj2f4/sponsored/switzerland-efficiently-navigating-the-complex-esg-regulatory-landscape-in-uncertain-times>
26. Medina A. F. Unlocking ESG Reporting Requirements in Singapore – Latest Issue of ASEAN Briefing Magazine. URL: <https://www.aseanbriefing.com/news/unlocking-esg-reporting-requirements-in-singapore-latest-issue-of-asean-briefing-magazine/>
27. Yeng L. S. The role of listed companies in leading Singapore’s ESG shift. 2024. URL: <https://kpmg.com/sg/en/media/press-contributions/2024/10/the-role-of-listed-companies-in-leading-singapore-s-esg-shift.html>

28. Vadgama A. Indonesia: Mandatory ISSB-Aligned Sustainability Reporting Roadmap. 2026. URL: <https://esgbroadcast.com/broadcast/indonesia-mandatory-issb-aligned-sustainability-reporting-roadmap/>
29. ESG Reporting in the UAE: Requirements, Rules and What Your Business Needs to Know. URL: <https://dmcc.ae/blog/esg-reporting-in-the-uae-requirements-rules-and-what-your-business-needs-to-know>
30. ESG Regulations in United Arab Emirates. Finpublica. URL: <https://www.finpublica.org/uae-esg-regulations>
31. Carrilho M. Chile Sustainability and Corporate Governance Disclosures: Mandates sustainability and corporate governance disclosures in annual reports for supervised issuers. 2026. URL: <https://netzerocompare.com/policies/chile-sustainability-and-corporate-governance-disclosures>

4 References

1. Kim, J., & Yang, W. (2025). Environmental, Social, and Governance (ESG) research: A systematic review of recent trends (2020–2024). *Sustainable Development*, 34(2), 1872–1900. <https://doi.org/10.1002/sd.70370>
2. Khamisu, M. S., & Paluri, R. A. (2024). Emerging trends of environmental social and governance (ESG) disclosure research. *Cleaner Production Letters*, 7, 100079. <https://doi.org/10.1016/j.cpl.2024.100079>
3. Buchetti, B., Arduino, F. R., & Perdichizzi, S. (2025). A literature review on corporate governance and ESG research: Emerging trends and future directions. *International Review of Financial Analysis*, 97, 103759. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2024.103759>
4. Tsang, A., Frost, T., & Cao, H. (2023). Environmental, social, and governance (ESG) disclosure: A literature review. *The British Accounting Review*, 55(1), 101149. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2022.101149>
5. Sundarasan, S., Zyznarska-Dworczak, B., & Mahmood, N. A. (2026). Understanding ESG reporting drivers: Governance mechanisms, firm attributes, and regulatory roles. *Cogent Business & Management*, 13(1), 2622212. <https://doi.org/10.1080/23311975.2026.2622212>
6. Wu, L., Sun, H., & Chen, L. (2025). The impact of ESG information disclosure on corporate environmental performance: Evidence from China's Shanghai and Shenzhen A-share listed companies. *Sustainability*, 17(23), 10583. <https://doi.org/10.3390/su172310583>
7. Krasteva-Hristova, R., Papradanova, D., & Vechev, V. (2025). Mapping the landscape of sustainability reporting: A bibliometric analysis across ESG, circular economy, and integrated reporting with sectoral perspectives. *Journal of Risk and Financial Management*, 18(8), 416. <https://doi.org/10.3390/jrfm18080416>
8. Hanusych, V., & Shimon, V. (2025). Strategy for implementation of sustainability accounting and reporting in Ukraine. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, 10, 28–34. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-4> [in Ukrainian]
9. Strilchuk, Yu., Lavreniuk, V., & Kovbasa, V. (2025). Transformation of financial accounting and reporting system in Ukrainian banks based on sustainable development. *Naukovi notatky*, 41(4), 340–351. http://doi.org/10.33111/vz_kneu.41.25.04.23.161.167 [in Ukrainian]
10. Fedorova, O. S. (2025). Current trends in research on sustainability reporting formation. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, 3(113), 53–64. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-3\(113\)-53-64](https://doi.org/10.26642/ema-2025-3(113)-53-64) [in Ukrainian]
11. The European Parliament and the Council. (2022). Directive (EU) 2022/2464 of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>
12. IFRS Foundation. (2023). IFRS S1 General requirements for disclosure of sustainability-related financial information. Retrieved from: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/>
13. OECD. (2023). OECD guidelines for multinational enterprises on responsible business conduct. Retrieved from: <https://www.oecd.org/investment/mne/>
14. Christensen, H. B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). Mandatory CSR and sustainability reporting: Economic analysis and literature review. *Review of Accounting Studies*, 26, 1176–1248. <https://doi.org/10.1007/s11142-021-09609-5>
15. Krueger, P., Sautner, Z., Tang, D. Y., & Zhong, R. (2024). The effects of mandatory ESG disclosure around the world. *Journal of Accounting Research*, 62(5), 1795–1847. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3832745>
16. Global Reporting Initiative. (2021). GRI standards. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/standards/>

17. OECD. (2022). OECD business and finance outlook 2022: Sustainable and resilient finance. Retrieved from: <https://www.oecd.org/finance/oecd-business-and-finance-outlook/>
18. IFRS Foundation. (2023). IFRS S2 climate-related disclosures. Retrieved from: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/>
19. Frankel, R., Kothari, S. P., & Raghunandan, A. (2025). The economics of ESG disclosure regulation. *Review of Accounting Studies*, 3, 3218–3253. <https://doi.org/10.1007/s11142-025-09900-9>
20. Huang, J., Wang, D. D., & Wang, Y. (2024). Textual attributes of corporate sustainability reports and ESG ratings. *Sustainability*, 16(21), 9270. <https://doi.org/10.3390/su16219270>
21. Binh, N. T. T., & Lee, H.-C. (2024). Unveiling the impacts of corporate ESG disclosure. *Sustainability*, 16(6), 2459. <https://doi.org/10.3390/su16062459>
22. Islami, S. (2025). The global state of mandatory ESG disclosures. Retrieved from: <https://www.presgo.com/articles/global-mandatory-esg-disclosures/>
23. PwC. (2025). Sustainability reporting among Swiss-listed entities: 2025 market insights. Retrieved from: <https://www.pwc.ch/en/insights/sustainability/sustainability-reporting-insights-among-swiss-entities-2025.html>
24. Kusche, N., & Tooker, E. (2023). Illustration of the new non-financial reporting requirements for Swiss companies. Deloitte. Retrieved from: <https://www.deloitte.com/ch/en/services/audit-assurance/research/illustration-of-the-new-non-financial-reporting-requirements-for-swiss-companies.html>
25. Nikitine, A., Hösli, A., & Spichiger, C. (2025). Switzerland: Efficiently navigating the complex ESG regulatory landscape in uncertain times. Retrieved from: <https://www.iflr.com/article/2e1961matie3r71vxj2f4/sponsored/switzerland-efficiently-navigating-the-complex-esg-regulatory-landscape-in-uncertain-times>
26. Medina, A. F. (2024). Unlocking ESG reporting requirements in Singapore. ASEAN Briefing. Retrieved from: <https://www.aseanbriefing.com/news/unlocking-esg-reporting-requirements-in-singapore-latest-issue-of-asean-briefing-magazine/>
27. Yeng, L. S. (2024). The role of listed companies in leading Singapore's ESG shift. Retrieved from: <https://kpmg.com/sg/en/media/press-contributions/2024/10/the-role-of-listed-companies-in-leading-singapore-s-esg-shift.html>
28. Vadgama, A. (2026). Indonesia: Mandatory ISSB-aligned sustainability reporting roadmap. Retrieved from: <https://esgbroadcast.com/broadcast/indonesia-mandatory-issb-aligned-sustainability-reporting-roadmap/>
29. DMCC. (n. d.). ESG reporting in the UAE: Requirements, rules and what your business needs to know. Retrieved from: <https://dmcc.ae/blog/esg-reporting-in-the-uae-requirements-rules-and-what-your-business-needs-to-know>
30. Finpublica. (n. d.). ESG regulations in United Arab Emirates. Retrieved from: <https://www.finpublica.org/uae-esg-regulations>
31. Carrilho, M. (2026). Chile Sustainability and Corporate Governance Disclosures: Mandates sustainability and corporate governance disclosures in annual reports for supervised issuers. Retrieved from: <https://netzerocompare.com/policies/chile-sustainability-and-corporate-governance-disclosures>